

Neures de pa sucat amb oli

Josepa Sopena i Feu

Quorum
LLIBRES

(COL·LECCIÓ NARRATIVA) - 26

NEURES DE PA SUCAT AMB OLI

Josepa Sopena i Feu

Primera edició: setembre de 2021

© del text: Josepa Sopeña i Feu

© de la coberta: Aura Bravo

© de l'edició:

Quorum Llibres

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

quorum@quorumllibres.cat

www.quorumllibres.cat

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-16342-50-1

DL T 696-2021

La rialla, com el franc or i l'esperanto,
és un llenguatge universal.

AURORA BERTRANA, *Paradisos oceànics*

Qui estigui lliure de neures,
que tiri la primera pedra.

ANÒNIM

SUMARI

PRÒLEG: 10 històries per sobreviure en un món ple de neures <i>per Albert Calls i Xart</i>	7
Tot sigui per la llengua	11
Intertextualitat proscria	18
Pels meus narius	23
Un de vegetal, si us plau	29
Ja t'ho deia jo	36
OMG!.....	45
Lluís	54
Una d'aquelles que m'agraden	63
Ommm	73
La comunitat.....	80
AGRAÏMENTS.....	87

PRÒLEG

10 històries per sobreviure en un món ple de neures

Escriure un bon relat no és mai gens fàcil. Demana una acurada tècnica en la qual s'han de tenir en compte tots els elements que s'hi despleguen, perquè només que en trontolli algun la història decaurà fins a enfonsar-se del tot. Construir un bon conte, com també un bon poema, en ser estructures d'una brevetat acotada, demana planificació, reescriptura i retoc, perquè és una carrera curta i intensa; ben diferent d'una novel·la, que esdevé una competició de fons, on tens més oportunitats de moure estratègies a més llarg abast. En el conte cada ingredient és tan necessari i indispensable que si no es fa servir amb encert s'enderroca del tot la història. Ens ho recorda l'autora de *Neures de pa sucat amb oli* en una de les narracions del llibre, «Intertextualitat proscrieta», citant Anton Txékhov: «Si en un relat apareix una arma, algú l'ha de disparar.»

El meu primer contacte literari amb Josepa Sopeña i Feu va ser el relat «Tot d'una, la veu», dins el llibre *Un mar de Premià* (Quaderns de la Font del Cargol, 2019), una història neta i diàfana en la qual s'hi entrellacen el característic tren de Rodalies de la costa del Maresme, un dibuixant de passatgers que a través del seu art coneix una noia, la presència de la Festa Major i els camins que es creuen amb les esperances i les il·lusions. Ras i curt!, un moment senzill però de dimensió universal, capturat de l'eternitat amb un maneig narratiu acurat, esculpit amb el cisell que permet buidar allò que sobra per deixar-hi només l'estrictament necessari, citant també els clàssics. Un conte, aquest, a més, que apunta la voluntat de l'autora d'esgarrapar a la realitat allò més íntim que se li pot treure, conscient que cada història és un engranatge i que per arribar a les emocions cal tenir una bona tècnica, navegar amb encert per les paraules, els personatges i els temps.

Josepa Sopeña i Feu (Almenar, 1969) és llicenciada en Filologia Anglesa, amb un postgrau en Literatura Anglòfona Postcolonial i un màster en Comunicació i Educació. Treballa com a professora d'anglès a l'Escola Oficial d'Idiomes. Ha rebut formació sobre narrativa i micro-relats a l'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès i, des del 2016, és membre de l'Associació d'Esriptors en Llengua Catalana.

Compagina la seva activitat professional amb la vocació de l'escriptura. Per això, després d'iniciar-se com a autora amb uns quants contes i relats que van merèixer diferents reconeixements, va donar sortida a la seva primera novel·la, *Demana-m'ho així i et diré que sí* (Edicions Bromera, 2017), amb la qual va guanyar el 22è Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida 2016. Amb l'esmentat conte «Tot d'una, la veu» participa en una antologia de diversos autors, *Un mar de Premià* (2019), i també queda finalista de la segona edició del concurs de relats breus Lletres al Comerç, el 2019, amb «Marina D». Amb tot aquest bagatge a les espatlles, ara dona sortida als seus contes amb el llibre que avui arriba als lectors, amb l'aclaridor títol *Neures de pa sucat amb oli* (Quòrum Llibres, 2021), que ens acosta a través de la lectura al seu creixement com a narradora i ens regala, als lectors, les angoixes, angúnies i ironies d'uns universos amb protagonistes plenament contemporanis.

L'autora d'aquests contes és també una persona a qui li agrada viatjar, aprendre de la gent i intentar comunicar-se amb ells en la seva llengua o en qualsevol altra. Parla anglès, francès i alemany i s'entén en italià. Va estudiar un any a la Universitat de Tübingen (Alemanya) i ha fet estades en diversos llocs d'Anglaterra. I destaco tots aquests aspectes personals perquè en els contes del llibre que teniu a les mans s'hi pot descobrir, de seguida, aquesta passió pel llenguatge i el cosmopolitisme, la mirada irònica, contundent, emotiva i carregada de sana curiositat que ens porta als seus lectors a poder copsar la natura humana en tota la seva esplendor i les seves contradiccions permanents, en els difícils i complexos temps que estem vivint. A més, el seu gran repte en aquest llibre és, precisament, mostrar la realitat distorsionada per les nostres neures, sense caure del tot en l'atracció de l'abisme i ser-ne engolit.

A *Neures de pa sucat amb oli* hi ha 10 històries que plantegen temes absolutament del moment. S'hi tracten les neures lingüístiques, les literàries i les de les olors als espais públics, el vegetarianisme, el neguit per cuidar-se el cos davant l'inevitable pas del temps, les obsessions que ens

produeixen les altres persones, els noms dels animals, les neures lectores, la interacció dels sorolls, la remor i la música, així com les dificultats de les relacions veïnals. Són relats amb personatges que es troben enmig de les contradiccions de la condició humana en el sempre complex i difícil dia a dia, en l'absurd quotidià i, fins i tot, en el deliri a frec de la paranoia. Persones immerses en un seguit de situacions calidoscòpiques, que permeten esplaiar-se en el caos que ens toca de viure, provocat principalment per les nostres pròpies obsessions, sovint malalties i, a vegades, també alliberadores.

I si bé l'autora d'aquest llibre s'ho podia agafar per la banda més tremendista, ha decidit fer el contrari i mirar-ho des de la perspectiva de l'absurd i la ironia, amable i alhora punyent, que ens diverteix mentre mostra els fets censurables. Perquè la millor manera de plantar cara a les nostres neures és mostrar-les i, després d'analitzar-les, somriure. Com fan aquests contes, que ens provoquen bon rotllo mental mentre ens fan pensar. Són relats ben escrits i on, malgrat totes les referències literàries que hi surten d'autors tant universals com catalans, jo hi trobo un to que en alguns moments em recorda el minimalisme i la proximitat dels personatges de Raymond Carver. Això sí, passats per una òptica divertida, distorsionadora, amb la voluntat de trobar una veu i un estil propis, el salt al buit sense xarxa més difícil de fer per a tothom que escriu, davant els ulls sempre justiciers del públic lector. Probablement, una neuva contemporània més.

ALBERT CALLS I XART
Periodista i escriptor

TOT SIGUI PER LA LLENGUA

Com cada inici de curs, l'Elionor es preparava amb minuciositat la cartera de pell marró comprada a Fes. La va estrenar el dia que va impartir la primera classe a la universitat després d'haver-hi guanyat la plaça; tot i amb això, encara no s'havia plantejat substituir-la per una altra on pogués encabir-hi el portàtil. La considerava el seu amulet de la sort, per aquesta raó ocupava un lloc destacat en la seva col·lecció de tresors; de fet, anava just darrere de la primera edició del *Diccionari*. Aquest sí que era la joia de la corona! Els pares, coneixedors que la fal·lera que tenia per la llengua la duria a estudiar filologia catalana, li havien regalat el preuat *Diccionari* en el divuitè aniversari. D'aleshores ençà, el custodiava en un lloc estratègic de l'estudi per poder-lo fitar a pleret mentre hi treballava.

En aquests moments, però, tenia altra feina. Era hora d'escodrinar els estris d'escriptura que havia disposat damunt la taula. Calia assegurar-se que els llapis tinguessin la punta ben fina i la tinta no s'hagués assecat a la punta de la ploma —un altre regal d'aniversari que venerava i formava part de la col·lecció—. Estava convençuda que escriure en ploma era la millor manera de mostrar respecte vers la llengua. No volia ni sentir a parlar dels bolígrafs de plàstic —si fos per ella, els prohibiria sense cap mena de remordiment—, perquè contaminaven, podien ser rosegats i, el pitjor de tot, produïen un traç mediocre. No, ella seria fidel per sempre més a la ploma.

Va entaforar la resta d'estris —del tot substituïbles— en un estoig de pell cilíndric amb cremallera, comprat en una papereria d'una ciutat alemanya on s'assortien la major part dels universitaris. Amb el pas del temps s'havia enfosquit, però encara conservava el seu encant original i feia aquella olor tan característica barreja de pell i fusta. De vegades, l'ensuma abans de començar la classe, la tranquil·litza...

Va comprovar que la gravadora tingués piles. Funcionava bé. Sí, en plena era digital de submissió a la tirania dels telèfons mòbils, sembla

que utilitzar aquest instrument sigui del tot anacrònic... Tant li fa, la qualitat del so i l'instant màgic de prémer el botó no el supera cap mòbil d'última generació.

El quadern relligat de fulls sense pauta completava el conjunt d'imprescindibles. Ja només restava ficar l'ordinador portàtil a la funda per estar a punt d'encarar un nou curs. Si s'afanyava, podria agafar el bus que la deixava davant de la porta de la universitat i entrar al departament abans que ningú. Fins i tot tindria temps d'amansir les papallones de l'estómac.

Un cop asseguda a l'autobús, un rètol estampat en una façana la va esglaiar de mala manera: «A què olera la primavera?», demanava amb total impunitat a tot aquell que gosés mirar-se'l. «Si el Pompeu aixequés el cap», va pensar. Tot seguit, per foragitar l'enuig, es va acuitar a fer els mots encreuats d'aquell llibre de l'M. S. que guarda especialment per a aquests trajectes. A ella també li agradaria tenir temps d'escriure'n un de semblant. De moment, però, el seu temps de lleure el dedicava a la revisió d'una sèrie d'articles sobre la desaparició dels pronoms febles, que puntualment publicava en el seu bloc «SOS Pronoms Febles.» De debò que s'estimaria més espifiar-la, però les seves investigacions els auguraven un futur més negre que el carbó.

Ai! Encara recordava aquells dies d'insomni provocats per la decisió de l'Institut de reduir la família de diacrítics a quinze membres. Allò fou el detonant perquè entrés en acció. Quan la proposta era encara un esborrany, l'Elionor va iniciar una croada en contra seva. Va contactar amb la institució per tal d'aduir-los raons de pes per evitar l'extermini, les quals foren ignorades sense cap mena d'explicació. Va publicar articles en uns quants mitjans escrits i va participar en debats per tal d'oposar-s'hi amb mà de ferro. Comptat i debatut, només li va servir per desfogar-se públicament. I, per acabar-ho d'adobar, d'ençà de la massacre diacrítica, havia hagut de corregir més errades amb els diacrítics que mai. Es podia ser més dissortada?

N'estava segura: els pobres pronoms febles —fent honor al seu qualificatiu— serien esborrats de la gramàtica catalana sense remei. No obstant això, ella sempre encetava la primera classe exhortant els alumnes a unir-se a la lluita. Per engrescar-los, sempre els desafiava a descobrir un enigma en què els pronoms febles jugaven un paper determinant.

Enguany, el grup del matí havia tingut serioses dificultats per esbrinar-lo, la qual cosa només es podia qualificar de molt mal averany. La

culpa de tot plegat la tenia la darrera reforma educativa, «ai, que n'havia fet de mal!» —sort que ella se n'havia lliurat pels pèls—, i encara ara en patien les conseqüències. Per això, quan l'únic noi de la segona fila va declarar, frustrat, «ho sento, però no *pillo* res, m'estic *traumant*», hi va anar de ben poc que no l'expulsés de l'aula sense contemplacions. Com podia ser que aquell gamarús hagués encadenat dos barbarismes amb aquella gosadia! Si aquest era el planter, la nostra llengua estava en greu perill d'extinció.

Amb el temps, l'Elionor havia après a moderar-se, si més no davant dels alumnes —en la intimitat la cosa canviava—. Així és que, amb sang freda, es va adreçar al sacríleg i l'informà que en català el que fem en aquests casos és «no pescar res» —el pillatge el deixem per a altres llengües— i que, si de cas, no hi havia ningú més traumatitzada que ella després d'haver-lo escoltat. El fet és que, si volia evitar que el carro se n'anés pel pedregar, caldria posar fil a l'agulla el més aviat possible.

Amb el grup de fonètica i fonologia, no va pas anar millor. La tasca que tenia programada sobre embarbussaments fou un cataclisme. Amb el reguitzell d'innocents oclusives d'«En Pere Peret, pintor, premiat per Portugal, pinta pots i potinguetes per posar-hi pebre picant» van suar tinta. Amb els africats i fricativs de l'entranyable «Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat» ja suaven sang. Aconseguir desxifrar les lletres que corresponien als fonemes d'«Una ovella banyuga, banyega, sedega, badega, llanuda, llanada, peuforcada, xeixabarrada, cua-segoviada; mena un anyell banyuc, banyec, sedec, badec, llanut, llanat, peuforcat, xeixabarrat, cua-segovià» va ser una utopia. De fet, se les van veure tan magres que fins i tot algun figaflor es va mig marejar.

«Quin començament de curs tan galdós!», va pensar. Tipa de tanta mitjanja, decidí que aquella nit faria allò que encara no havia gosat fer mai: es posaria en contacte amb algun dels individus que tenia agullats al Tinder. A veure si per xamba en trobava algun que estigués a l'alçada. Ai! Ja frisava per arribar a casa i redreçar el dia...

Sort que el primer de la llista li ho va posar fàcil. Com que ja tenia el pap ple d'ensurts, va prendre la iniciativa per quedar en un restaurant de cuina mediterrània que tenia la carta escrita exclusivament en català, on —tot s'ha de dir— no havia trobat mai cap errada. Només per aquesta raó ja pagava la pena anar-hi.

Al cap de cinc minuts d'haver-se assegut, es va adonar que un noi morè molt ben plantat es dirigia amb decisió cap a ella. Quan el va tenir a prop, el va reconèixer de seguida.

—Hola! Ets l'Eli? —li demanà el noi amb ulls esperançats.

—No, no la soc —respongué amb estoïcisme davant la mirada perplexa del noi. Si li hagués etzibat un «i ara!, què t'empatolles?» de ben segur que no l'hauria entès. El pobre no sabia que una de les coses que més la irritava era que li escurressin el nom. Ella, que duia el mateix nom que les seves àvia, rebesàvia i tantes altres dones de l'estirp familiar, descendia d'una nissaga emparentada amb Ramon Berenguer IV, i no estava disposada a patir aquell tipus d'humiliació un altre cop. No començaven bé, no...

—Perdona, t'he *confundit* amb una altra noia.

—Deus voler dir que m'has confós, oi? —corregí ella.

—*Buenu, eso, sí* —va afegir avergonyit.

—A veure, si la que busques és l'Elionor, aquesta soc jo; si busques una Eli, no.

El *buenu* havia activat totes les alarmes contra barbarismes i corroborava el fet que aquell individu destrossava la llengua cada cop que obria la boca. Per altra banda, era tan diferent dels seus antics xicots que s'havia sentit atreta per ell des del minut 1 —li devia fer aflorar el seu costat més masoquista—. Fins a la data, només havia sortit amb companys de feina o d'alguna de les ONG o associacions amb què col·laborava. Totes les relacions acabaven sent un tedi: sempre parlaven dels mateixos temes, «que si has llegit aquest llibre, que si has vist aquesta obra de teatre, que guaita quin article més mediocre ha publicat aquell, que si hem de recollir més pistrincs, que si ens veiem a la manifestació...». Al capdavall, s'havia trobat enxampada massa vegades en un cercle viciós que no la satisfia ni poc ni gens. Ara que un desconegut li oferia l'oportunitat de salpebrar la seva vida personal, què havia de fer sinó donar-li un vot de confiança?

El Juanan, que és com es deia el noi en realitat, va continuar excusant-se fins que l'Elionor no va poder estar-se de preguntar-li per què al perfil del Tinder hi sortia com a Joan Antoni. «*Vai* pensar que seria més fàcil contactar amb algú d'aquí, *diferenta* de les noies que he *conescut hasta ara*» —digué, alhora que a ella li sagnaven les orelles i començava a penedir-se de la seva decisió.

Tenint en compte que el catanyol del Juanan-JoanAntoni exigia un esforç de concentració considerable, la vetllada continuà amb prou na-

turalitat. Abans del segon plat, l'Elionor ja sabia que, tot i haver nascut i viscut sempre a l'àrea metropolitana de Barcelona, ell respirava i vivia en castellà. I no és pas que ho hagués fet expressament, no, és que al barri tothom ho feia. És obvi que això representava un exemple de fracàs absolut de la normalització lingüística, i contradeïa algunes veus verinoses que havien comparat la normalització lingüística amb una política d'extermini del castellà. Sort que el Juanan-JoanAntoni havia ensopegat amb ella, que l'ajudaria de forma altruïsta a redreçar aquell greuge històric.

—Digues, Joan Antoni... —Per refermar la nova identitat, va començar normalitzant el nom que devia figurar al seu DNI.— Què et va dur a fer aquest gir? —va voler saber.

—Ui! Ara *te* riuaràs de mi... Coneixes aquella cantant catalana de *flamenco* que està triomfant en el *mundo* mundial? La *oí* cantar en català i *vai* pensar que si ella *lo* feia, *yo* també. Vull dir parlar, eh? No cantar, que *yo* canto molt *malamente*.

—Si et soc sincera, no sé qui vols dir, no soc gaire de *flamenco*, jo... per no dir gens —aconseguí vocalitzar després d'escoltar la justificació d'ell sense posar-se a plorar.

Malgrat la sinceritat que el Joan Antoni demostrava, l'Elionor encara tenia un rau-rau. No entenia com algú que parlava català a empentes i rodolons havia aconseguit escriure un perfil del Tinder en un català immaculat. Alguna cosa no encaixava i ella no podia començar una relació amb aquesta mena de dubtes.

—Et semblaré paranoica, però necessito fer-te una altra pregunta —va dir davant l'atenta mirada d'un Joan Antoni disposat a tot per tal de passar de l'intercanvi verbal a l'intercanvi no verbal.

—*Soy todo oídos* —va oferir amb un xic d'ansia.

—Vas escriure tu mateix el teu perfil o et va ajudar algú? No t'ho prenguis malament, però és que sembla impossible que hakis estat capaç de fer-ho tu tot sol. I tampoc no m'empasso que ho hakis fet amb algun traductor en línia, que, per cert, te'ls desaconsello de totes totes... Va, buida el pap.

—*Què tinc que fer?* —va preguntar desorientat.

—Només cal que reconeguis qui et va ajudar amb el teu perfil... —va explicar amb impaciència.

—Ah! *Eso* rai! Una amiga del *gimnasio*. Només em va costar un *par de cervezas* —va admetre el noi amb total sinceritat.

Van continuar fent-la petar fins ben bé mitjanit, moment en què l'Elionor va agafar el toro per les banyes i va proposar intercanviar els números de mòbil. Ara que ja havien trencat el gel, tenia moltes ganes de guarir les ferides que el seu nou amic havia fet a la llengua. Sabia del cert que la tasca seria dura, però el sacrifici bé pagava la pena. A més, el Joan Antoni, a part de ser un noi molt atractiu amb veu de locutor de ràdio, feia molt bona olor. I, per què no? Potser l'ajudaria a reconciliar-se amb el tema *flamenco*, ara que estava tan de moda... De moment ajornaria la seva fantasia d'emigrar a l'Alguer per reconquerir-lo i iniciaria una reconquesta km 0.

Aquella nit, l'Elionor no va poder aclucar els ulls. No es podia treure del cap aquell fracàs tan absolut de la normalització, en la qual els catalanistes continuaven tenint un paper determinant. El Víctor Alexandre ho havia dit clar i ras: «Els catalanistes necessiten l'espanyolització del català per emmascarar tot allò que ignoren d'aquesta llengua.» Uix, no els podia sofrir, aquests caragirats...

Asseguda al seu estudi, havia acabat cantussejant aquella cançó de pop-folk català que tanta gràcia li feia. Amb la mirada fixa al *Diccionari*, cavil·lava com s'ho podia fer perquè el Joan Antoni recuperés el temps perdut. Seria el Joan Antoni la seva Jéniffer particular? Cal dir, però, que ella no tenia el cor dividit entre l'amor i el país, ni la pàtria i el desig; ella ho tenia clar. A més, tot plegat era molt més feixuc que pujar al Pedraforca; aquí no hi havia producte de la terra que ho pogués amorosir.

Si havia de ser franca, més aviat es veia com el Henry Higgins del *Pymalion*, del G. B. Shaw. Aquell professor de fonètica que, en passar pel mercat de Covent Garden, se sent atret per l'accent i el vocabulari *cockney* de la jove florista Eliza Doolittle. Tanmateix, ella no aspirava a convertir-lo en cap membre de l'aristocràcia, en tindria prou amb aconseguir que el Joan Antoni abandonés el seu català pel català estàndard —encara que fos amb un lleuger accent espanyol el donaria per bo—. Seria la manera de compensar la malvestat produïda fins aleshores.

No fou fins ben entrada la matinada que va aconseguir ordir el seu pla de xoc. Per començar, li demanaria que fes un llistat amb les paraules i expressions que ell pensava imprescindibles per conquerir-la. Insistiria que no fes servir cap traductor en línia —el resultat podria ser francament surrealista—. En lloc d'això, s'hauria de familiaritzar amb el clàssic diccionari de tota la vida. Llavors, ella l'ajudaria a polir tot el que calgués —que

de ben segur no seria poc—. En segon lloc, faria que llegís algun llibre per inspirar-se. De moment, no li demanaria que llegís «Els episodis amorosos», del *Tirant lo Blanc* —aquests els reservava per als bàrbars del grup del matí—. En lloc d'això, li faria un llistat de literatura eròtica de km 0 perquè anés a la biblioteca del barri a cercar algun títol —si volia fer-li la gara-gara hauria d'obrar amb coneixement de causa—. Només després d'haver fet el «curset» i d'haver superat la prova final, consumarien l'acte.

—Joan Antoni, em sap greu, però no cardarem fins que no puguem fer-ho en català normatiu amb el mínim d'interferències lingüístiques —li advertí amb posat seriós.

El Joan Antoni sabia, doncs, a què s'atenia. A més, ho farien amb aquells preservatius que tant ella com els seus companys regalaven a tothom que s'atansés a la paradeta de la Plataforma. «Utilitza la llengua» es podia llegir a la part frontal de l'embolcall groc i blanc. «Carda, catxa, suca, boixa» deia la part del darrere. «Fes-t'ho com vulguis, però fes-la córrer». Calia ser creatiu a l'hora d'escampar el català...

Aquella nit, hipnotitzat per la personalitat de l'Elionor, el noi va tenir serioses dificultats per adormir-se. Recordava aquelles paraules exòtiques i alhora encisadores que ella enllaçava amb delicadesa, i trempava. Havia conegut la dona ideal, la dona que el trauria del forat negre. No obstant això, sabia que s'hauria d'esforçar per acontentar-la —li ho havia dit clar i català—. L'endemà, encara eufòric, no va poder estar-se d'enviar-li un missatge de WhatsApp a mig matí. Encara no li ho havia explicat tot i sentia que li ho devia.

«*Elihonor, melo vai pasar moltbe aialanit. Cuanu repetim?*» Sort que quan el va llegir estava asseguda, perquè si no se li haguessin plegat les cames. Això era molt més greu que el que havia imaginat mai.

No és que el Joan Antoni l'hagués entabanat, no; tot el que li havia explicat era veritat. Únicament havia omès certa informació. En veure-la tan capficada amb el tema lingüístic, no li ho havia gosat dir. No fos cas que el fet de ser un dislèctic de manual estronqués una relació que tot just era a les beceroles.

Sí, companys, com diria el poeta: «Tot està per fer, tot és possible.»

INTERTEXTUALITAT PROSCRITA

Des del precoç moment en què va començar a llegir amb fluïdesa, la Pepa va esdevenir una lletraferida amb tots els ets i uts. De nena, es delia pels contes dels germans Grimm i Charles Perrault, que rellegia fins al punt de deixar els fulls com paper de fumar. D'adolescent, va voler explorar a fons la novel·la negra —sobretot catalana—. D'adulta, va continuar llegint novel·les i contes, però va eixamplar la llista amb altres gèneres com ara la poesia, el teatre o l'assaig. Devorava literatura, de manera que quan algú li preguntava quants llibres havia llegit aquell any, aviat perdia el compte i era incapaç de respondre. A més, aquesta passió feia que apuntés totes aquelles cites que li havien arribat al cor. Primerament, eren manuscrites, i en podia recitar la major part gràcies a la seva memòria prodigiosa. Darrerament, com que aquesta facultat començava a fallar-li i l'inventari amenaçava de desbocar-se, va introduir-se en el fabulós i endreçat món dels fulls d'Excel. Aquest pas fou tan decisiu que, a hores d'ara, podia afirmar sense cap mena de dubte que allò fou un punt d'inflexió en la seva afició.

Amb un *input* tan ingent i de tanta qualitat, va arribar un moment en què fer la seva pròpia contribució al món literari va convertir-se en imperatiu. Havia arribat l'hora de demostrar al món que no tot estava escrit. No dubtava pas que la Bíblia fos la millor obra mai escrita, tanmateix, ella se sentia moralment capacitada per aportar el seu gra de sorra a la noble disciplina coneguda com a literatura universal. Com que no volia fer-ho a cremadent, va sospesar opcions diverses, fins que un anunci a Instagram fou el senyal que esperava. Es tractava d'un curs telemàtic de microrelats.

Tot just començar el curs, es va adonar que l'havia encertat de ple; no només pel contingut en si mateix, sinó també pel *savoir faire* de la professora i la bona predisposició dels companys i companyes. Si bé és cert que eren un grup molt variat amb estils molt marcats, cal dir que la

professora sabia com conduir-lo per poder explotar al màxim el potencial de cadascun d'ells.

Les unitats avançaven i ella s'adonava que cada cop escrivia amb més fluïdesa. Al mateix temps, llegir els exercicis d'escriptura quinzenals dels altres era com mirar un mosaic de colors diversos que, per atzar, es complementaven. Tanmateix, com que era neguitosa per naturalesa, l'amenaça de trobar-hi una esquerda cada cop l'amoïnava més.

En arribar a la unitat que versava sobre la intertextualitat, va succeir allò que ella temia: es va esberlar una part del mosaic. El detonant fou l'obsessió d'alguns companys d'utilitzar sempre els mateixos referents. La versió d'una companya del Paradís abans del cataclisme era una en què Eva expulsava Adam llançant-li una poma podrida al cap quan descobria que era homosexual. Cervantes hagués tornat a Lepant en llegir un relat que començava amb «En un lugar de la Mancha de cuyo nombre debería acordarme», o un altre en què Don Quixot esdevenia un Robin Hood del segle XXI que atracava bancs en lloc d'enfrontar-se a molins de vent. Finalment, hi havia qui s'havia atrevit amb un Sancho-*playboy* que arrasava per on passava.

El bard de Stratford-upon-Avon també va passar per l'adreçador. Hamlet, quan descobria la malifeta del seu oncle, amb una botella de whisky a la mà, recitava: «Beure o no beure, aquesta és la qüestió.» A Romeu i Julieta tampoc els deixaven descansar en pau al limbe dels personatges literaris, i algú va decidir que Julieta no era el que ens havien fet creure fins aleshores, sinó que era en realitat un vampir que havia xuclat la sang dels Montagú fins que va poder redimir-se amb Romeu.

Ah! I Antoine de Saint-Exupéry, cansat de llegir-se tants cops en línies alienes d'aquells que sempre idolatren la seva mateixa obra, segur que tornaria a desaparèixer per anar-se'n al país del «ja-m'heu-vist-prou».

D'entre tots plegats, però, el que segur que hagués patit un atac de feridura hagués estat Monterroso, qui, amb el seu dinosaure immobilitat, es considerava el precursor dels microrelats. De cap manera podria entendre ella aquella obcecació d'invocar la pobre bèstia.

A partir d'aquell moment, es va destapar una mena de fal·lera dorment. A mesura que el curs avançava, llegir els textos dels companys es va transformar en una recerca i captura del que ella havia decidit anomenar *intertextualitat proscrieta*. En la tasca final, que consistia a posar en pràctica tots els recursos apresos, la Pepa va resoldre distanciar-se al màxim

de la resta d'alumnes. En cap cas col·laboraria en la perversió d'aquelles obres ja tan malmeses; ella seria més original. Amb aquesta premissa, va analitzar tots i cadascun dels escrits dels seus companys —va esquivar pels pèls el límit de paraules dictat per la professora— i va acabar teixint un microrelat en què tots ells hi sortien representats.

El veredictes fou unànime: el millor microrelat de tot el curs. Era tan excels que la professora li va aconsellar presentar-lo a un concurs. Bo i dubtant, va tirar-se a la piscina. Al cap d'un parell de mesos, la Pepa va rebre un correu electrònic on li comunicaven que era la guanyadora de la primera edició del concurs de microrelats «Intertextualitat proscrieta». No cabia a la pell de satisfacció.

El premi no només la va esperonar a continuar escrivint i a presentar-se a diversos concursos en els quals no trobava competidors, sinó que també la va legitimar per fer el següent pas: acceptar l'ofertament d'impartir un curs telemàtic de microrelats en la mateixa institució on s'havia iniciat. Treballar des de casa sense haver de prescindir dels recessos de tranquil·litat li semblà una bicoca, i ja frisava per començar.

Com que el curs ja estava muntat, en aquest sentit, no hauria de patir. L'únic que l'angoixava un xic era el grup d'alumnes que li assignarien. Segons la seva pròpia experiència com a alumna, un grup massa heterogeni podia arribar a condicionar el bon funcionament del curs. En previsió, va mentalitzar-se que caldria carregar-se de paciència i tenir mà esquerra.

La breu biografia introductòria que li enviaren els participants confirmà els seus pressentiments. Per aquesta raó, es va veure obligada a establir uns paràmetres clars. El primer de tots no l'havia determinat ella, sinó l'insigne Anton Txékhov: «Si en un relat apareix una arma, algú l'ha de desaparar.» Ella hi afegí: «Si no ho feu, aquest algú seré jo; premeré la tecla de *delete* i adeu relat!»

Amb tot, després de corregir la primera tasca, va quedar gratament sorpresa. Efectivament, malgrat que es tractava d'un grup heterogeni aquest aspecte no era pas un desavantatge, sinó més aviat el contrari. La diversitat d'interessos i la manera tan peculiar de triar temes i desenvolupar-los es van erigir en una font de riquesa inesgotable.

Amb la segona tasca, la Pepa va constatar que la deessa Fortuna l'havia afavorida amb un grup de talent extraordinari, entre els quals destacava un trio format pel Pere, l'Anna i la Mercè, que s'avenien molt. El Pere demostrava un compromís amb la qualitat formal de l'obra creativa que

la Pepa mai abans havia experimentat. L'Anna, que començava a destacar dins de l'àmbit periodístic, estava fascinada pel món modern. La seva companya Mercè, autodidacta, s'interessava vivament pels esdeveniments culturals i polítics. A més, ambdues compartien una clara afició pel gènere epistolar. En fi, era un tercet crític i extremament curós que, a causa de les seves idees innovadores en contra del règim establert —com la Pepa va saber més endavant— va haver d'exiliar-se a França i instal·lar-se al castell de Roissy-en-Brie, a les rodalies de París, per continuar amb la seva empresa.

A mesura que avançava el curs, cadascú defensava el seu estil amb més autoritat. De vegades, la Pepa s'havia hagut d'imposar amb mà ferma. Com aquell cop a les acaballes del curs en què havien de treballar el recurs de la intertextualitat —en cap moment, però, els havia explicat la seva dèria amb aquest tema—. Després d'una aferrissada discussió sobre què es considerava plagi i què no, els va deixar clar que no acceptaria cap microrelat que prenguéss el de Monterrosso com a font d'inspiració. Com algú havia escrit, «el dinosaure en tenia els nassos plens». A més, també els va demanar que, en honor a la paritat, tinguessin en compte les escriptores. «Com pot ser que, en ple segle XXI, els referents de primer ordre siguin pràcticament tots homes?», va qüestionar obertament. «Donada la vostra capacitat, em veig moralment obligada a exigir-vos molt més; suposo que ho enteneu, oi?» Val a dir que l'Anna ho va agafar al vol i de seguida li va enviar un escrit relacionat amb el tema.

Per arrodonir-ho, va voler reptar-los amb una tasca final. «He pensat que, donada la vostra capacitat intel·lectual, potser us avindrieu a descobrir quins autors o quines autores s'amaguen en el següent relat. Penseu que l'he escrit a mida per a vosaltres...» No hi va haver ningú que no es llancés a desxifrar el següent enigma:

Una amiga del poble, que vivia a la plaça del Diamant, després d'haver-se pres un cafè carregat de rom Negrita, escrigué una carta a la jutge amb ganes de buscar-se-la:

«Benvolguda Alícia,

Sàpiga que res no és veritat, aquest serà només el principi... Us he de demanar total discreció de cara a la confessió que estic a punt de fer-vos. He publicat vint-i-dos contes, entre els quals "Semblava de seda". En tinc el *copyright* de tots, però cap d'ells ha

estat escrit per mi mateixa, sinó per la meva Cristina. Us podeu creure que ni tan sols he escrit “Invasió subtil”? El pròleg d’“El llibre d’Eli”, però, sí que és meu.

Signat,

Joana Mas.

PD: Soc una dona honrada?»

Fou llavors quan la jutge va lligar caps.

Només el tercet el va encertar de ple.

En el missatge de comiat que va adreçar-los al fòrum, no va poder estar-se d’expressar la seva satisfacció i orgull amb tot el que havien aconseguit:

Benvolguts alumnes,

Desitjo de tot cor que hàgiu après tant de mi com jo he après de vosaltres. Sou un grup singular i, probablement, irrepètible. Tinc el total convenciment que d’aquí en sortiran grans escriptors i escriptores. A hores d’ara potser us semblarà que exagero, però us demano que recordeu aquestes paraules quan publiqueu la vostra primera obra o rebeu la primera distinció.

Signat,

La vostra Pepa.